

نقش زنان در نظام آموزشی افغانستان (۱۹۲۱-۲۰۲۱)

روح اله اسلامی*

بصیر احمد حصین**

DOI: 10.22096/hr.2026.2060181.1745

[تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۱۹ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۲۵]

چکیده

نقش زنان و دختران در نظام آموزشی افغانستان طی یک قرن گذشته تحولات قابل توجهی را تجربه کرده است. علیرغم مشارکت فعال آنان در حوزه‌های مختلف، نگرش‌های سنتی و ساختارهای پدرسالار همواره مانع پیشرفت آنان بوده است. این پژوهش به بررسی چالش‌ها و دستاوردهای زنان در نظام آموزشی افغانستان پرداخته و تأثیر این تحولات بر پیشرفت آموزشی و مشارکت زنان در نظام تحصیلی کشور را تحلیل می‌کند. هدف اصلی این مطالعه، بررسی نقش زنان در نظام آموزشی افغانستان از سال ۱۹۲۱ تا ۲۰۲۱ و ارزیابی چگونگی تأثیر این تغییرات بر دسترسی زنان به آموزش، پیشرفت نظام آموزشی و مشارکت اجتماعی آنان است. این تحقیق از آن جهت ارزشمند است که از تحلیل تاریخی برای تبیین چالش‌ها و دستاوردهای تجربه شده توسط زنان در این حوزه استفاده می‌کند. افزون بر این، یافته‌های آن می‌تواند به سیاست‌گذاران در طراحی برنامه‌های آموزشی مؤثر کمک کند. نتایج نشان می‌دهد که نقش زنان در نظام آموزشی افغانستان به شدت تحت تأثیر عوامل سیاسی، فرهنگی و بین‌المللی قرار داشته است. دوره‌هایی مانند سلطنت امان‌الله خان، دوران کمونیستی و دولت جمهوری شاهد افزایش مشارکت زنان بودند، در حالی که دوره‌های دیگر، به ویژه تحت حاکمیت طالبان، با محرومیت آموزشی زنان مشخص می‌شوند. بنابراین توصیه می‌شود سیاست‌گذاری آموزشی تحت نظارت سازمان‌های بین‌المللی حامی حقوق زنان و دختران و با مشارکت فعال علما و جوامع محلی انجام شود.

* استادیار، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: eslami.r@um.ac.ir

** استادیار، گروه مدیریت و دیپلماسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه جامی، هرات، افغانستان.

۳۰ حقوق بشر/سال ۱۸/شماره ۲/پیاپی ۳۶/صص ۲۵۷-۲۸۱

کلیدواژه‌ها: نقش زنان، نظام آموزشی افغانستان، تحولات آموزشی، چالش‌ها و دستاوردها.